

Nemzeti Társalkodó.

Januarius' 28-dik napján 1832.

Múlt, Jelen, és Jövendő.

(Folytatás).

Magyarországban, 's népében a' személyes jóllét' és polgári hatalom' minden elemi feltaláltatnak, 's nyílt pályáján előhaladását szinte semmi akadály nem ellenzi.

Egy a' természet kincseivel pazér bővségig elárasztott, emberi munkát váró termények előhozására buján tenyésző erővel megáldatott föld, közértelmesség után legingatlanabb alapja a' nemzeti boldogságnak, — ez a' magyar Kanahán. . . Fekvése kül-kereskedésre megvallom nem rendkívül kedvező; talám a' Gondviselés jóltévő intése, ne hogy a' könnyü gazdagulás' ingereitől elcsábúlva, jólléte fő-alapjául tégye e' kétes jótéteményü keresmény módját, mely oly hitetlen; változékony; veszedelmes, mint a' hullámok és szelek, melyeken 'soldjába fogadott gályáji inganak. De csakugyan e' részben is nem éppen oly mostoha állás-pontunk mint sokan hinni szeretik. Igaz: a' „nagy Király“ három tenger-partjaiból ma csak három kikötőhelyecskére szorulánk, de mint Archi-

medes egy talpalatnyi helyet kért a' földön kívül, hogy kimozdítsa sarkaiból, a' plánétát, éppen úgy (sőt alaposabb bizodalommal) mondhatná a' Magyar, csak Archimedessé légyen a' nemzetek között: „adjatok egy talpalatnyi tengerpartot 's Anglia leszek.“

Másfelől déli és nyugoti szomszédinknál va-lyon hány század van még hátra, míg a' szabadság' keletfelé lassan haladó napja (az égi nap is ezen arányban kerül) dúzi a' hőmályt? míg kihajnallik a' szürkület, hogy ott, hol tám a' legszebb nap tekint-le min-
dég tiszta ég kékjéből Skutarinak myrtus-berkeire, oly fényben ragyogjon egykor az értelem napja is, 's ennek ébresztő melegére a' Konstantzinápoly romjai alá temetett tudományosság és művészi szellem, sírjából még egyszer felkeljen. Mikor lesz ez? 's addig mi egyéb e' gyáva nép' gyönyörű lakja, — ha erkölcsi és polgári felsőségünket használni akarjuk — mint gyarmat (colonia) melynek költségeit más hordozza, hasznait mi vehetjük? Sok kell erre, igen jól tudom, nem is vitatom hosszasan, azt sem bánom a' gyarmat címje helyet tegyék kedvező környülmények ezt: „partes reapplicatae.“ Azonban történjék ez akármin, én részemről átaljában nem óhajtom hogy hazánk jollétének kül-kereskedés legyen fő alapja, 's úgy tesz Európá 's az egész eszmélni kezdő emberiség mind inkább inkább erősödik azon meggyőződésben hogy a' kereskedésnek azt a' roppant terjedtségét, mely ma oly mindent

maga alá rendelő elem, némely nemzetek polgári életében, csak különböző országok műveltségének és polgári hatalmának idomtalan különbsége — 's így költsöntelen függés teszi lehetségessé; mely Európa nagy egészszében, mint szemünkkel látjuk, éppen oly, sőt mértékszeresen még veszedelmesebb rázkódásokat hoz-elő, mint egyes országokról Anglia példájában világosítani igyekezem. Távol legyen azonban hogy én azon temérdek erkölcsi munkálatokat, melyek a' kereskedés' népeket öszszekötő lánczától függenek eltagadjam, 's azt a' jóltévő világot és meleget, melyet annyi emberek öszvesúrldásából valamely erkölcsi electricitas kifejtett, ne érezzem; 's ha szintén nem írhatom-alá merőben azon állítást, mely Buda-Pesti Társalkodónk' * 1-ső számjában egyéb-

* Ha jól emlékezem az Otabajtiakról olvastam hogy náluk szokás, jó barátok között, megcsereálni neyeiket, szeretet-jelül. De gondolom ők is hibáznak: minden esetre nem barátság jelének tartanak elvenni az idegen nevet, 's helyette mást költsönbe nem adni.— Az Erdélyi Nemzeti Társalkodó ezen kereszt nével fellépet a' két haza színe előtt 1830-ban. A' Buda-Pesti először kihirdetve volt 1831-en, kezdődött 1832-ben. Valyon miként esett hogy e' két hasonló tárgyú, 's annál inkább különböztető nevet kívánó folyóírásunk, egy cím alatt foly? Nem származhatik é ebből tévedés, öszszecserélés 'sat. 'S valyon mint fog egyezni, a' vélekedésem szerint szükséges név változtatás felett, e' két barát? Barátnak mondok, mert barátoknak kell egymás között is lenni azoknak kiknek mind kettőjöknek köz-barátja minden igaz Magyar.

aránt gyönyörű pennából folyt, hogy t. i. a' szabad Státusok egész történet-írása nem egyéb, mint historiája azon Státusoknak melyek tengeri-kereskedést űztek; mert ez ellen igen hatalmas három példa kiált: — *Sparta, Roma és Svájtz*: de hogy az értelem világának kifejtésére, azon sympathiának mely ma egyeseket és népeket oceánokon keresztül egymással öszszeköt felébresztésére eszköz, még pedig szinte legfőbb eszköz volt az öt világot viszonyba fűző kereskedés, önként megesmérem.

Hanem minden esetre csak *eszköz* a' Gondviselés kezében; mert az emberiség céljai közé tartozónak p. o. azt hogy leányom reggeljére három világ része adózzon ingredienseket: derekát londoni, nyakát kaschemíri szövedék kerítse, és e' tollat, mellyel írok elkészítő vasnak, Amerika partjain fogott tekenősbéka adjon foglaló nyelet, ezt hinni nem tudom. Csak eszköz tehát, az emberiség magassabb céljára, 's mérészem erősíteni, nem minden időhöz egyaránt méltó eszköz a' kereskedés terjedtsége. Első szakmányt játszott, 's kellett játsznia, a' közelebb lefolyt korban, melynek vezér-karakterül a' fizikai kellem-érzések és fényűzés dühét méltán lehet tenni; de nézzünk szélyel ma, tagadhatni-é? hogy új eszméletek kezdtek ébredezni az emberiségben a' materialis gyönyörűség, 's idétlen fényvetélkedés helyett értelmi és erkölcsi kellem érzések vágyai, a' tudományosságának az igazságnak és

szabadságnak magass érzetei, mind elevenebb elevenebb ingerrel hatnak tetteink rugójira, 's ezen a' forduláson, még ugyan alig alig észrevehetőleg, de bizonyoson, új arányra indult az emberiség története. A' bévégzett ó históriát, egy újnak első szakaszsa váltja-fel. A' lefolyt századok temérdek halomra gyült, de zavartt chaosba összehányt ideáit rendszerbe venni, a' test és lélek erejít harmóniáson kifejteni és gyakorlani, az ész, szív és test eredeti vágygyait a' szokás és beteges képzelet' fattyú szüleményitől elválasztva, egymás közt súlyegyenben tartani, a' tapasztalást okossággal párosítva ezek' szolgálatjára bétanítani, 's végre egy oly polgári rendszert létesíteni, melynek czélaránnya légyen, önön magát szükségtelenné tenni, ezek napról napra tisztábban kifejlő problémáji az emberiségnek, ezeknek megvalósítása foglalja-el ki tudja még hány jövő század munkássági arányát? melyek alatt a' két régi India terméseivel való kereskedés dühe mind alább alább szállani, 's ellenkező arányban fog emelkedni az ész és szív, e' két gazdagabb Indiák kincseinek kelendősége; 's mikor a' mostani házaláshoz mérve, mert így nevezek egy két tudomány és tapasztalás kedvéért utazót, akkora mértékben fogja az emberiség — minden óv és éghajlat alatt honyozó esmérteit egy lelki kereskedés tárgyául tenni, a' mekkora ész, idő, munkásság temérdekével hordja most össze e' sár-föld silány terményeit, akkor oh édes

honnym! egy erkölcsi kereskedő világnak te légy Angliája. De gondolatim 's annál inkább szavaim szárnyai nem tudnak oda emelni hova sejdítésim kihatnak. — Viszsa jövök azért kitéréséből, és egyszerűen ismétlem: hogy a' külkereskedés nem teheti többé a' népek hatalmának és jóllétének alapját, mert legfeljebb is csak gazdagú ást munkál, 's ezt is ingólag és bizonytalanul, de a' pénz nem fő czél többé, sem fő erő; nemesebb rugók mozdítják az emberiséget; önmagunktól függőbb elemekben találjuk fel az erőt és hatalmat. Ne aggódjunk tehát azon, ha talám Magyarországnak helyeztetései a' külkereskedésre nem kedvezők: Népekre is illik mint egyesekre — — — *navibus atque quadrigis petimus bene vivere, quod petis hic est.*"

Négy falainkon, 's honyunk csapófájin belől dől-el sorsunk szerencséje, boldogtalansága, 's ha a' természet lakföldünket áldásaival 's tenyésző erővel felruházta, tölünk függ minden egyéb. Csak az a' kérdés: mennyiben vagyunk alkalmasok *mi* az emberiségnek nemesebb arányában okos rendszerrel előhaladni? gátolnak é meggyőzhetetlen akadályok? E' két vonás rajzolja-le jelenkorunkból azt a' mi fontos a' jövődőre nézve.

A' Magyar nemzet minden tetteiben az ifjúkor ki nem meritett energiája, inkább érzést, de nemes érzést, mint számító okos-ságot, 's tapasztalás tanúságát, követő szel-

lem, kitűnő vonások. Alkalmas mint akar- mely nemzete Európának minden jóra, szépre. Hős tettekkel minden esetre gazdag historiáját a' hősökhöz méltó költők éneklik. Tudományos és művészi talentomi, sokszor a' külföldről is fényt sugároztak-vissza reája. A' honyszeretnek igaz honnya Magyarorszag, és — — Azt mondják ugyan hogy a' Magyaroknak tüze hamar fel, 's hamar is ellobogna, hogy büszkesége nem mindég lenne a' tárgyhoz melyből ered mérsékelve, feltételeiben makacs ha tám megbánná is, 's mint bábbal játszodhatik vele, ki nagy lelküségének tömjénezni tud 'sat, De feltézem ha mind ez igaz lenne is, valyon mire mutat egyébre, mint hogy a' Magyar-nemzet egy serdülő ifjú, kiben a' szép nemes érzésekhez esméret és tapasztalás hibázik, 's e' két- tő nélkül erős és állandó karakter sem egyesekben sem népekben nem lehet. De adjunk hálát az egeknek hogy mind ez, még előttünk, nem már hátunk megett van. Ör- vendjünk azon, hogy az esméret és tapasztalás temérdek kincseit más hazák talám élet- tek és vérek árrán, számunkra is kivívták, 's az elaggott népek politikai halálával ek- kora örökség azokra száll, kik azt használni legalkalmasabbak.

Mi eddig elé, meg kell vallani, igen so- kat nem csináltunk itthon is, 's míg cse- kélyebb szakmányt játszodtunk Európa néző- piattzán. De ha sokat nem, annál inkább igen sokat sem. Jobb hogy után-csinálni va-

lónk van, mintha vissza csinálni valónk lenne. E' mindég bajosabb feladás az elsónél. Vessük össze hazánkat ebben a' tekintetben más európai népekkel.

A' nemzeti adósság hasonló ahhoz a' mérges orvassághoz mely más betegség elkergetésére használtatván, a' rövid halált lassu, de kínosabb haldoklóssá válkoztatja. Magyar nemzeti adósságról soha senki sem halott. A' státus jövedelmei másutt úgy szólva merőben a' nép esztendei keresményéből telvén-ki, olyan interesek melyeknek capitalissok nincsen-meg. Nálunk köz jövedelmek meg tartott tőkéji, korona, egyház és oskolák jószágai, ércz hányák, só, városok allodialis fundussai, 'sat. nagy jövendőről kezesek a' Magyar nemzetnek, 's azt gondolom hogy egy olyan szellemü igazgatás mely a' polgárok helyett kevesebbet téssen, de hogy ők többet tehessenek magokért azt vésziczeül kieszközleni, 's pedig ilyet várnak Európa népei még e' századtól is, elérhetné hogy a' mostani adók száz-fejü hydráját kiírtván, csupán a' köz-tőkék rendes jövedelméből kiteljenek a' státus minden szükségei; kivált ha Péczelink egy fontos meséje értelmét felfogván Európa fejedelmei, ezt a' rémitő számra költsönösön felkotyavetyélt katonaságot örökös absittal az eke és szövőszék mellé haza bocsátják.

Mily jövendő vár olyan hazákra, hol az élet-módok különböző nemeire felozstott lakósok, 'sföként, egyfelől bírtokosok és ca-

pitalisták, másfelől bírtoktalanok és más után élők között, felette nagy a súlyaránytalanság: arról Anglia példája talán némü-némü képzetet adhatott; 's hogy nálunk ilyen baj nincs, ez az a miben én Magyarországnak nagy felsőségét találom. Mi tulajdonképen még semmik eldöntőleg nem vagyunk, sem szántóvető, sem baromtartó sem mivész, sem kereskedő nemzet. Tehát egyszerre mindenik súlyegyenben lehetünk, 's hogy légyünk sem hatalmas capitalisták, sem idomzólag roppant föld bírtokosok kirekesztő interesséje nem gátolja. Nincs a magyar föld kerületén oly állapotba helyeztetett ember, (de van millió Angliában) ki ha ép kéz lábbal bír jozan szorgalma után, nem mondom magát és ház népét el nem tarthatná, de némü-némü lépesedésre is ne verekedhetnék. Értelmesebb észszel és rendszeres esméretek mellett pedig, merem állitni, tám sehohsem könnyebb magát jólélhető állapotba helyeztetni valakinek mint a magyar házában; ámbár a' gazdagulás magassabb fokjaira emelkedni nem tagadom bajos, tudva lévő de könnyen orvosolható okok miatt. Ezért Magyarországot nem is fenyegeti a' proletariusok rémitő csordája, 's a' köznépben nem egy házát felforgató, hanem nevedő értelmessége és szorgalma által annak ereje alapját formáló népességet szemlélek. Ugyde, azt mondja valaki: nálunk minden bírtoki jus kirekesztőleg a' nemességé, tehát a' község csak proletarius, amattól függ, és így

természetes ellenség. Névhez ne ragaszkodjunk, a' dolog mibenlétét tekintsük. A' földmérők két megadott ponton keresztül egy linea arányt akarmely távolságig ki tudják nyújtani. Ilyen két arányzó pont reánk nézve a' dicső Theresia urbariuma, és a' magyarországi Országos-Bízottság e' tárgybeli javallati. E' két ponton, 's melyik hazai nem volna esmeretes ezekkel, vonjunk egy egyenes lineát a' jövődre, 's a' fel tett ellenvetés alapja merőben összeomlik. Szóljunk még egy szót honnyunk politikai tekintetiről is: más országokhoz képest. Austria eldöntő voksal ül az európai országok zöld asztala mellett, mert eldöntő voksal áll ki a' zöld mezőre is. E' vokspan mennyit nyom Magyarország, egyezőleg vallja a' história és statistika, 's hányszor meg nem esmérték ezt egyenességgel dicső Fejedelmink is. A' külföld hól Schlötzer és Consortes piszkolási nyomán becsületünk meghomályosodott vala, ébredtebb figyelmet kezd reánk fordítani; a' magyar név fontossága emelkedésben van az európai közvélemény előtt. Már megszóllalt, legalább megszóllítódott, mint Európa egyik legnemesebb érzésű nemzete, 's egy szó mint száz: 12 millió ember magára is a' nagy hatalmasságok sorába tartoznék, ha honnyát oly hévvel szereti mint a' Magyar, 's ha oly egyes mint a' Magyarföld' lakóji — léznek. — 'S valyon léznek-e valaha? Annyi nemzeti, vallásos és polgári különbség olvadhat-e, férhet-e össze egy

erős egész' formálására? Nézzünk-bé profétáló, vagy legalább imádkozó lélekkel a' jövőbe, ha lehet! ha szabad! —

(folytatása következik).

Az Észak-Ámerikaiknak a' Brittanusokkal való örökös vetélkedéseknek egy tréfás példája.

Galignani's Messenger nevü angol újságnak tavalyi November 19-én költ leveléből.

Egy *Anderson* nevü énekes kevéssel ezelőtt elindult New-York várossába az odavaló Park nevet viselő Játékszínhez lévén meghíva. Utazása közt úgy látszik elég vigyázatlan volt az ámerikai ízlésről kedvetlen egy vélekedést kibocsátani, és az által tudokra adni hogy az ő Jonathan (így nevezik csufondáron az ámerikai népet, valamint a' britániai John Bullnak) eránt viseltető becsülése, nem oly nagy mint magáé Jonathané. Ez némely vizálgodásokra adott alkalmat a' hajón, 's annak megérkezésével a' hangmívész' őszintesége szárnyra kapott, 's egész New-York fegyverben volt ellene.

A' New-Yorki Courier' 7-dik Novemberről következőképen írja-le annak következőjét: „Andersonnak első megjelenése alkalmatosságával kedden estve a' nemzeti érzésnek egy eleven bizonyosága mütatta magát; a' közönség egyáltalában nem akarta őt meghalgtatni. Szombatra újra kihirdette-

tett mint „Guy-Mannering“ nevezetű darabban játszó személy, és az ámerikai felindult érzéseknek megengesztelésére egy általa aláírt czédulátska iktattatott-bé némely újságlevelekbe. A' játékszín a' szokott órán megnyittatott. A' bilétek szokatlan kapóssággal elköltek, 's a' játékszín dugva volt egy felindúit és rendkívül lármás publicummal. Egy aszszony sem jelent-meg az alsóbb logékban, és a' felsőkben sem több háromnál. A' játékszín a' mint csak külsőről itélni lehetett nagyon tisztességes volt, csinos öltözetű fiatal emberekkel 'sat. lévén tömve. A' játéknak első felvonása ahokképest elég csendesen lefolyt, egész addig míg *Barry* úr a' Guy Mannering szerepében meg nem jelent, ki mindenfelől almákkal és pityókákkal és kiáltásokkal ostromoltatott. — Elégtételt! megkövetést, a' kedden esti maga viseletéért — elégtételt! *Barry* úr tudni-illik balgatagul megtámodta volt mind azokat kik kedden estve *Anderson* urat ki füttyölték — *Barry* úr azonnal megkövette a' közönséget, 's minthogy annak beczeje, követése hangos tapsokkal és „elég — meg vagyunk elégedve — szent a' békesség“ — 's t. e. kiáltásokkal fogadtatott. A' játék azután tovább engedtetett folytatódni, de a' hallgatók kevés figyelemmel voltak. Az első felvonásnak vége lévén újra nyughatatlanságnak jelei mutatkoztak. A' kárpit felvonatott, és *Simpson* úr a' Társaság Igazgatója előjött. Sok munkájába került míg meghallgatták, végre

mégis halgatás lön; „Úram,“ mondá ő ha az a' kívánságok hogy Anderson úr távozzék, mondják meg őszintesen, 's jót állok hogy távozni fog.“ „Küldje haza! — Küldje Andersont Angliába“ — kiáltották mindenfelől. — „El fog távozni“ — meghajtá magát 's eltávoza. Ekkor nagy Victoria! victoria! kiáltások harsogtak a' halgatóknak legalább négy ötöde ajakairól. Zászlókat aggat-tak-ki, melyeknek egyikén Anderson volt lefestve ezen aláírással: csufolódtál Joná-thánnal úgy-é, csufolódtál? A' rendetlenség nőttön-nőtt; de bajos volt tudni mi volna a' halgatók' szándéka. Az oldal logékban több hírkozások voltak. A' politzia' tisztjei, és szolgálói egy embert taszigáltak-ki a' közép logéból; 's a' játékszín tetejétől kezdve le a' fenekéig különbféle czivodó, és veszeke-dő grouppok látszatának. „Én Angol vagyok“ monda egy valaki a' harmadik emeletben — „s én minden embert leütök (az Angolnak kedves dicendi formája to knock down leöklelni) ki Andersont, kifütyöli.“ Egy ifju ember a' Peárlstreetből (gyöngy útsza) eleibe állott csípőre tett kezekkel, és fütyölt — az Angol le-ütötte; de azon pillantatban egy düztett ököl teritette őt' le! 's egy minuta alatt magát szerencsésen az útszára letéve találta. A' játékszín lassan ki-ürült, 's a' népség' figyelme a' szín-ház homlokán álló nagy gőz lámpásokra volt forditva, melyeknek tetejéről az ámérikai sasok eltűntek. Ezen tettet Mr. Price-nak tulajdo-

nitották, ki azokat oly megjegyzéssel vette volna-le, hogy a' játékszín az ángolok és nem az ámerikaiak által lévén fentartatva — meg nem szenvedheti hogy a' sasok a' lámpásokra hágjanak. Igaz volt é vagy sem? (pedig bizonyosan nem lehet igaz) nem volt kérdés, hanem azonnal el volt határozva hogy a' lámpásokat rontsák össze, a' mit, az ör-állók' minden ellenvetése mellett, meg is cselekedtek ily kiáltások között: „nem bántjuk a' játékszínt, csak az ángol lámpásokat“ (a' gőz lámpás ángliából vitetvén oda) „törjük össze, melyekről Price az ámerikai sasokat levette. Időről időre meg-meg fogtak valakit az örök, 's azt tösént az ör-házba el is kísérték. Éjjel után mintegy fél órával egy csoport a' víz felé indult, 's erős fa husángokkal felfegyverkezve az ör-házat ostrom alá vette, és a' foglyokat kiszabadította. Az örök össze szedték magokat 's kiállottak a' síkra, de a' legjobb 's erősb szívvel voltak elfogadva, 's végre önszántakból és különbféle furcsálkodások között eloszlának.“ Semmi észrevételt ezen történet felől tenni nem akarunk, kivéven azt, hogy ez egy *szabadság országában* egy kevésbé hasonlít a' legmegvetésre-méltóbb despotismushoz — t. i. a' „pornépi“ hez, mert ezen nevezettel bártorkodunk nevezni a' feljebb említett tiszte-séges közönséget. A' többi *New-Yorki* újság levelek azt állítják, hogy a' büntetők ('s nem a' bünösök) jól meg'sákoltattak. — (*Public Ledger*).

K a z i n c z y r ó l.

Régolta hangzik már a' magyar nyelv, de csak rövid ideje, hogy annak természetit esmerni tanuljuk.

Több századok folytanak-le anya nyelvünknek tudományos esmerete nélkül, 's azt csak akkor kezdék inkább becsülni, midőn azt végső enyészet fenyegetni látszatott; míg végtére örök emlékü II. József Császár idejében többen is felébredvén azon méjj álomból, mely a' magyar nemzettel anya nyelvnek kimíveltetését elfelejtette, jeles Literátorok, és nyelv-mívelők jelentek-meg; a' kik kezdék vala mégesmertetni a' Magyar Nemzettel azt, mely ritka kincset bír ő szép zengésű anya nyelvében.

Egyike azon legjelesebb és tudós nyelv mestereknek vala Kazinczy, az újabb időben fellépett szép Literátoroknak vezére, ki hasznos, és munkás életének legjobb részit, fél századon tul egyedül csak annak szentelte; 's magát a' jelenkornak, és maradéknak nemzeti közjovára feláldozta. Méltó tehát hogy ezen nagy férfinak emlékét akkor is midőn már ő elhunyt, még csak a' magyar nyelv zengedez, tiszteletben tartani, és az ő személyét kedves maradékiban is becsülni el ne múlassuk. Midőn Kazinczy Ferencz Erdélyben utazván, a' magyar nyelvnek természetét különbféle elágazásaiban vizsgálta volna, itt belső Erdélyben a' magyar szó-ejtést tisztábbnak és szebben hangzónak

találván; azt annyira megkedvelte: hogy anakutánna legkevesebbet sem kételkedett; Iphygenia nevű leányát Erdélybe küldeni; a' ki mostan Doctor Wächterné aszszonyán van N. Szebenben; ki őtet mint saját, gyermekét szereti, és gondosan neveli. Iphygenia a' magyar és német nyelvet egyaránt beszéli, de a' magyarországi Dialectust mind ez ideig még megtartotta, jóllehet több évek olta Erdélyben van.

Kazinczynak Írói lelke abban is mind kitetszik, hogy 1818-ban midőn ő Goethe Iphygeniáját magyarázta, és munkáját bé fejezte volna, Gróf Török 'Sofiától születék neki Széphalmon (Bányátska) ezen leány gyermeke, a' kit is azonnal Iphygeniának keresztelteté.

Szebeni Pál:

Végezte az új esztendei Idvezletnek:

Ezen kívánságokkal lép-fel már a' köztetés' színpadjára, 's játszjal a' Nemzet' tapsai között. Légyen ez évi társalkodásod kedves nagyok és kicsinyek, tudósok és nem tudósok előtt. A' sötét képű Bölcs ne szedje-össze szemöldököt bosszus haragjában, ha néha enyelegni fogsz, 's komoly oktatásaidat ne únja a' vígerű fiatalság. Ereztesd olykor kedvező nyájaskodásidat a' szebb nemmel is, hogy szívepedve várja varró és öltöző asztalkája mellett látogatásaidat.

I, bone, quo virtus tua te vocat, i pede fausto;
Grandia laturus meritorum preaemia! Horat.

Fogarasi János.